

มคอ.3 รายละเอียดของรายวิชา

Course Specification

0107341 ทรัพยากรทางศิลปะและโบราณคดีในประเทศไทย

Art and Archaeological Resources in Thailand

รายวิชานี้เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตร ศศ.บ. (ประวัติศาสตร์)

สาขาวิชาสังคมศาสตร์

หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2565

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยทักษิณ

หมวดที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. รหัส ชื่อรายวิชา จำนวนหน่วยกิต รายวิชาที่ต้องเรียนมาก่อน รายวิชาที่เรียนพร้อมกัน และคำอธิบายรายวิชา

0107341 ทรัพยากรทางศิลปะและโบราณคดีในประเทศไทย 3(2-2-5)

Art and Archaeological Resources in Thailand

บูรพวิชา : (ถ้ามี) -

ควบคู่ : (ถ้ามี) -

ศึกษาบทบาทของทรัพยากรทางศิลปะและโบราณคดี ในมิติทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง ศิลปะและโบราณคดีกับความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มชน โดยมีกระบวนการฝึกปฏิบัติการภาคสนาม เพื่อความเข้าใจและความร่วมมือในการอนุรักษ์ และตระหนักถึงคุณค่าและความหลากหลายของมรดกทางวัฒนธรรม

Study of Roles of art and archaeological resources in socio-economic, socio-political, artistic and archaeological perspectives towards relationships among group of people through practices in field study for understanding and cooperation in conservation and awareness of values and diversity of cultural heritages

2. ประเภทของรายวิชา

- ☐ ศึกษาทั่วไป
- ☐ วิชาพื้นฐานเฉพาะด้าน
- ☒ วิชาเอกบังคับ
- ☐ วิชาเอกเลือก
- ☐ วิชาโท
- ☐ วิชาเลือกเสรี

3. อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชาและอาจารย์ผู้สอน

อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชา อาจารย์เขมิกา หวังสุข

อาจารย์ผู้สอน อาจารย์เขมิกา หวังสุข

4. ปีการศึกษา/ ภาคการศึกษา/ กลุ่มผู้เรียน

2568/ ภาคการศึกษาที่ 1/ S101

5. สถานที่เรียน

ห้อง SC632

6. วันที่จัดทำหรือปรับปรุงรายละเอียดของรายวิชาครั้งล่าสุด

6 มิถุนายน 2568

หมวดที่ 2 จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์

1. จุดมุ่งหมายของรายวิชา

เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้/มีความสามารถ/สมรรถนะที่ต้องการด้านต่าง ๆ

1.1 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทรัพยากรทางศิลปะและโบราณคดีในประเทศไทย

1.2 มีทักษะในการตีความวัฒนธรรมทางวัตถุ (Material Culture) ในฐานะทรัพยากรมรดกทางวัฒนธรรมในการจัดลำดับความสำคัญของข้อมูลและนำเสนอความรู้ทางประวัติศาสตร์เพื่อการจัดการฯได้อย่างเหมาะสม

1.3 มีเจตคติในด้านการตระหนักและรับรู้ถึงการเปลี่ยนแปลงของท้องถิ่นในศตวรรษที่ 21 ปรับกระบวนการทางความคิดเพื่อรองรับและพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน และสำนึกท้องถิ่น ยอมรับความแตกต่างต่างและความหลากหลายทางวัฒนธรรมของชุมชนท้องถิ่น

2. วัตถุประสงค์ของรายวิชา

เพื่อให้บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาในรายวิชาสามารถเข้าใจบทบาทของทรัพยากรทางศิลปะและโบราณคดีในมิติทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง กับความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มชน และประยุกต์ความรู้ทางประวัติศาสตร์เพื่อการจัดการทรัพยากรทางศิลปะและโบราณคดีได้ ตั้งแต่สืบค้น รวบรวมข้อมูลทางประวัติศาสตร์ สร้างองค์ความรู้ทางประวัติศาสตร์ และนำศักยภาพของความรู้ทางประวัติศาสตร์มาประยุกต์เพื่อการจัดการทรัพยากรมรดกทางวัฒนธรรม

หมวดที่ 3 ลักษณะการดำเนินการ

1. จำนวนชั่วโมงที่ใช้ต่อภาคการศึกษา

ภาคบรรยาย	ภาคปฏิบัติ	การศึกษด้วยตนเอง
30 ชั่วโมง (2 ชั่วโมง/สัปดาห์)	30 ชั่วโมง (2 ชั่วโมง/สัปดาห์)	75 ชั่วโมง (5 ชั่วโมง/สัปดาห์)

คำชี้แจง : ภาคการศึกษาคิดเป็นไม่น้อยกว่า 15 สัปดาห์

2. จำนวนชั่วโมงต่อสัปดาห์และช่องทางที่อาจารย์ให้คำปรึกษาและแนะนำทางวิชาการแก่ผู้เรียนเป็นรายบุคคล

ทุกวันพุธ เวลา 09.00-12.00 ห้อง 13409

หมวดที่ 4 แผนการสอนและการประเมินผล

1. แผนการสอน

สัปดาห์ ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวนชั่วโมง		กิจกรรมการเรียนรู้ การสอน สื่อที่ใช้	ผู้สอน
		บรรยาย	ปฏิบัติ		
1	- แนะนำรายวิชา การจัดการเรียนการสอน และชี้แจงข้อตกลงต่าง ๆ ในการเรียนการสอน - ทดสอบความรู้ก่อนเรียน	2	2	- แนะนำรายวิชา - แบบทดสอบก่อนเข้าบทเรียน	อ.เชมิ กา หวังสุข
2-3	1.ความหมาย ความสำคัญ แนวความคิดของทรัพยากรทางศิลปะและโบราณคดี	4	4	- การบรรยาย - อภิปราย แลกเปลี่ยนในชั้นเรียน	อ.เชมิ กา หวังสุข
4	2. ประเภทของทรัพยากรทางศิลปะและโบราณคดี (วัฒนธรรมทางวัตถุ)	2	2	- การบรรยาย - อภิปราย แลกเปลี่ยนในชั้นเรียน	อ.เชมิ กา หวังสุข
5-6	3. การศึกษาวัฒนธรรมทางวัตถุ และความหมายของวัตถุ: แนวคิด ทฤษฎี	4	4	- การบรรยาย - อภิปราย แลกเปลี่ยนในชั้นเรียน - แบบทดสอบครั้งที่ 1	อ.เชมิ กา หวังสุข
7-8	4. บทบาททรัพยากรทางศิลปะและโบราณคดีในมิติทางประวัติศาสตร์: การตั้งถิ่นฐาน	4	4	- การบรรยาย - อภิปราย แลกเปลี่ยนในชั้นเรียน	อ.เชมิ กา หวังสุข

ลำดับ ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวนชั่วโมง		กิจกรรมการเรียนรู้ การสอน สื่อที่ใช้	ผู้สอน
		บรรยาย	ปฏิบัติ		
9-10	4. บทบาททรัพยากรทางศิลปะและ โบราณคดีในมิติทางประวัติศาสตร์: เทคโนโลยีและอุตสาหกรรม	4	4	- อภิปราย แลกเปลี่ยนในชั้น เรียน - แบบทดสอบเก็บ คะแนนครั้งที่ 2	อ. เขมิ กา หวังสุข
11-12	4. บทบาททรัพยากรทางศิลปะและ โบราณคดีในมิติทางประวัติศาสตร์: เศรษฐกิจ การแลกเปลี่ยน เครือข่าย	4	4	- การบรรยาย - อภิปราย แลกเปลี่ยนในชั้น เรียน - การค้นคว้าโดย นิสิต	อ. เขมิ กา หวังสุข
13-14	4. บทบาททรัพยากรทางศิลปะและ โบราณคดีในมิติทางประวัติศาสตร์: ความ เชื่อ-ศาสนา	4	4	- การบรรยาย - อภิปราย แลกเปลี่ยนในชั้น เรียน - การค้นคว้าโดย นิสิต	อ. เขมิ กา หวังสุข
15	ทรัพยากรทางศิลปะและโบราณคดีกับ การศึกษาประวัติศาสตร์	2	2	- ผลงานนำเสนอ - อภิปราย แลกเปลี่ยนในชั้น เรียน	อ. เขมิ กา หวังสุข
16-17	สอบปลายภาค				
รวม		28	32		

2. แผนพัฒนาประสิทธิภาพรายวิชา (ระบุได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ 1. จัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานไม่น้อยกว่าร้อยละ 25 ของระยะเวลาทั้งหมดของรายวิชา
- ☒ 2. จัดการเรียนรู้ร่วมกับสถานประกอบการ องค์กร หรือหน่วยงาน
- ☒ 3. จัดการเรียนรู้เชิงรุก
- ☐ 4. รายวิชาส่งเสริมทักษะผู้ประกอบการของผู้เรียน
- ☐ 5. รายวิชาก่อให้เกิดนวัตกรรมของผู้เรียน โดยมีหนังสือรับรองการใช้ประโยชน์จากหน่วยงาน

- ☒ 6. จัดการเรียนรู้ผ่านช่องทางออนไลน์ (online) ร่วมกับ ในที่ตั้ง (on-site)
- ☐ 7. มีการพัฒนาสื่อการสอนแบบออนไลน์โดยผ่าน TSU MOOC
- ☒ 8. เปิดเผยคะแนนเก็บก่อนการสอบปลายภาค
- ☒ 9. ส่งระดับขึ้นตามเวลาที่กำหนด โดยไม่มีข้อผิดพลาด
- ☐ 10. มีการทวนสอบรายวิชาในระบบของคณะฯ
- ☐ 11. อื่น ๆ ระบุ

3. แผนการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ลำดับ	หัวเรื่อง/ประเด็น/รายละเอียด	วิธีการประเมิน/ ลักษณะการประเมิน	สัปดาห์ที่ประเมิน	คะแนน
1	สอบประมวลความรู้	แบบทดสอบ ครั้งที่ 1	6	10
		แบบทดสอบ ครั้งที่ 2	10	10
2	รายงานการศึกษาค้นคว้ารายบุคคล ประเด็นศึกษา เช่น ประเภทยของทรัพยากร ทางศิลปวัตถุ โบราณสถาน แหล่งสำคัญ ทางประวัติศาสตร์และโบราณคดี ฯลฯ	ความน่าสนใจของ ประเด็นศึกษา การ รวบรวมข้อมูล การ วิเคราะห์ที่เหมาะสม การอ้างอิงและการ นำเสนอ	11	20
3	วัฒนธรรมทางวัตถุกับประสบการณ์ ภาคสนาม	บทความวิชาการ/ บทความสารคดี ความยาว 5-7 หน้า	12	10
4	โครงการ เกี่ยวกับการสื่อความหมาย ทรัพยากรทางศิลปะและโบราณคดี เพื่อ การจัดการทรัพยากรมรดกวัฒนธรรมอย่าง ยั่งยืน ตัวอย่างศึกษาจากพื้นที่/ชุมชนที่ สนใจ (งานกลุ่ม)	ความน่าสนใจของ ประเด็นศึกษา การ วางแผนทำงาน การ รวบรวมข้อมูลที่เหมาะสม การอ้างอิง ข้อมูล และรูปแบบ การนำเสนอ	15	30
5	สอบปลายภาค: ประมวลความรู้	สอบข้อเขียน	16-17	20
คะแนนรวม				100

วิธีการตัดเกรด ☒ อิงเกณฑ์ (FIX-Rate)
☐ อิงกลุ่ม (T-Score)

การกำหนดช่วงคะแนนของเกรด

เกรด	A	B+	B	C+	C	D+	D	E/F
ช่วงคะแนน	≥80	≥75	≥70	≥65	≥60	≥55	≥50	≥0

หมวดที่ 5 ทรัพยากรประกอบการเรียนการสอน

1. ตำรา เอกสารหลัก และข้อมูลสำคัญ

กรมศิลปากร (2544). พระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ.2504. กรุงเทพฯ: กรมศิลปากร.

เขมิกา หวังสุข (2555). รายงานวิจัยเรื่อง เรียนรู้ประวัติศาสตร์อาเซียนผ่านทรัพยากรทางโบราณคดีภาคใต้ก่อนพุทธศตวรรษที่ 19. โครงการวิจัยงบประมาณเงินรายได้ มหาวิทยาลัยทักษิณ. (อัดสำเนา).

ธนิก เลิศชาญฤทธิ (2559). การจัดการทรัพยากรวัฒนธรรม. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน).

สายันต์ ไพรัชญกิจ (2548). การจัดการโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถาน โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. นนทบุรี: สถาบันพระปกเกล้า.

สายันต์ ไพรัชญกิจ (2547). การฟื้นฟูพลังชุมชนในการจัดการทรัพยากรทางโบราณคดีและพิพิธภัณฑ: แนวคิด วิธีการ และประสบการณ์จากจังหวัดน่าน. กรุงเทพฯ: โครงการเสริมสร้างการเรียนรู้เพื่อชุมชนเป็นสุข (สรส.).

สำนักงานนโยบายและแผนพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม (2561). คู่มือการนำเสนอแหล่งมรดกทางวัฒนธรรมและแหล่งมรดกทางธรรมชาติเป็นแหล่งมรดกโลก. กรุงเทพฯ: อี.ที.พัลลิกซ์.

Harvey, Karen (edited), 2018. History and Material Culture: A Student's Guide to Approaching Alternative Sources. Second Edition. New York: Routledge.

2. เอกสารและข้อมูลแนะนำ

กรมศิลปากร (2557). ทำเนียบนาม แหล่งมรดกทางศิลปวัฒนธรรมในเขตพื้นที่ 5 จังหวัดชายแดนใต้ (โบราณสถานจังหวัดสงขลา ปัตตานี ยะลา นราธิวาส และสตูล). กรุงเทพฯ: บางกอกอินเฮ้าส์.

กรมศิลปากร (2557). หนังสือแนะนำโบราณสถานที่สำคัญในเขตพื้นที่ 5 จังหวัดชายแดนใต้ (สงขลา ปัตตานี ยะลา นราธิวาส และสตูล). กรุงเทพฯ: Bangkok Inhouse.

บัณฑิต ลิวชัยชาญ และทัตพล พูลสุวรรณ (2561). เรื่องกรุงเก่า. กรุงเทพฯ: กรมศิลปากร.

พิริยะ ไกรฤกษ์ (2553). รากเหง้าแห่งศิลปะไทย. กรุงเทพฯ: ริเวอร์ บุ๊คส์.

ภาวิตา สมวงศ์ และคณะ (2567). อาไคฟ ขอให้เก็บให้จงดี Archive; please keep it properly preserved. กรุงเทพฯ: สำนักหอสมุดแห่งชาติ.

ศิริพร ลิ้มวิจิตรวงศ์ (2543). พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติสตูล คฤหาสน์ภูเต็น. กรุงเทพฯ: กรมศิลปากร.

ศิริพร สังข์หิรัญ และคนอื่น ๆ (2565). พัฒนาการทางโบราณคดีและประวัติศาสตร์ 3 จังหวัดชายแดนใต้. สงขลา: สำนักศิลปากรที่ 11 สงขลา.

สำนักโบราณคดี (2550). แนวทางการอนุรักษ์โบราณสถานสำหรับพระสงฆ์. กรุงเทพฯ: กรมศิลปากร.

สำนักพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ (2563). การศึกษาคัมภีร์อัลกุรอานและเอกสารโบราณ ด้วยกระบวนการวิทยาศาสตร์. กรุงเทพฯ: กรมศิลปากร.

สารัท ชลอสนดี และคนอื่น ๆ (2564). โบราณสถานจังหวัดสงขลา. สงขลา: สำนักศิลปากรที่ 11.

สุนทรี สังข์อยู่ (2548). แลหลัง-เมืองตรัง. ตรัง: กรมศิลปากร.